

HE 131/2021 vp

Eduskunnan talousvaliokunta
1.10.2021
Timo Lappi

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan (TOL 55-56), vähittäiskaupan (TOL 47) ja **kulttuuri- ja viihdetoiminnan sekä kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta (TOL 90-91) arvonlisäys

Arvonlisäys, milj. €

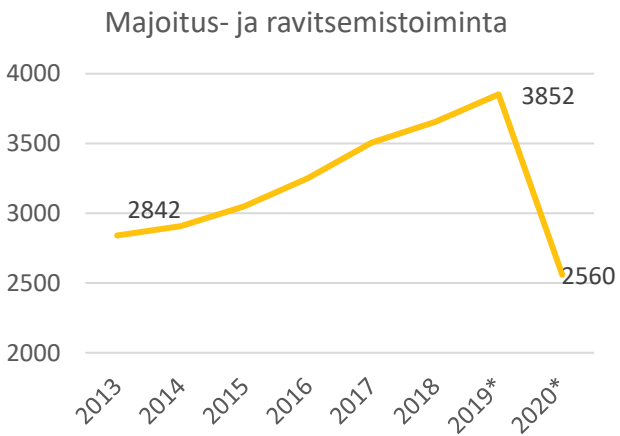

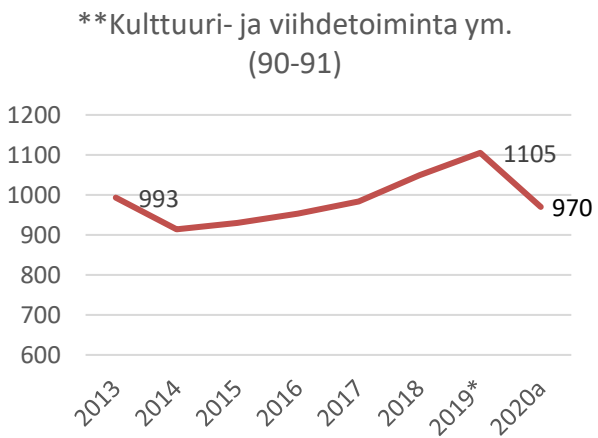

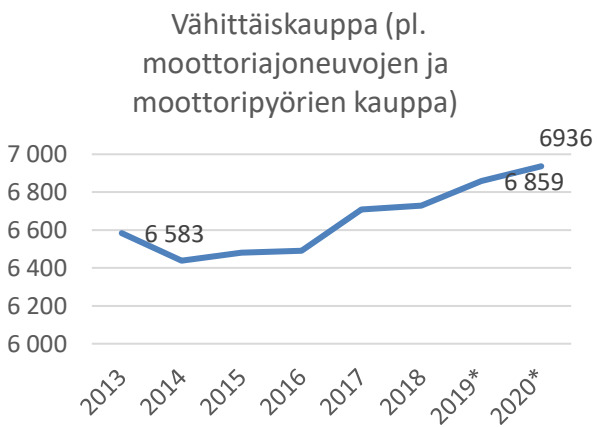

** TOL 90 =Tähän luokkaan kuuluu kulttuuri- ja viihdepalvelujen tuottaminen: esitykset, näyttelyt, tapahtumat sekä näihin liittyvä avustava ja promootiotoiminta. Tähän kuuluu myös kulttuuri- ja viihdelaitosten toiminta. Kulttuuri- ja viihdetoiminta jaetaan näyttämöllä tapahtuvaan esittävään toimintaan (90010) ja luovaan taiteelliseen toimintaan (90030). TO 91 = kirjastojen, arkistojen ja kaikenlaisten museoiden toiminta sekä historiallisesti, kulttuurisesti tai kasvatuksellisesti kiinnostavista kohteista, paikoista ja luonnonihmeistä huolehtiminen ja niiden esitteleminen (esim. maailmanperintökohteet, luonnonsuojelualueet, kasvitieteelliset puutarhat ja eläintarhat ym.).

Lähde: Tilastokeskus 9/2021, MaRa
*ennakkotieto
a = arvio

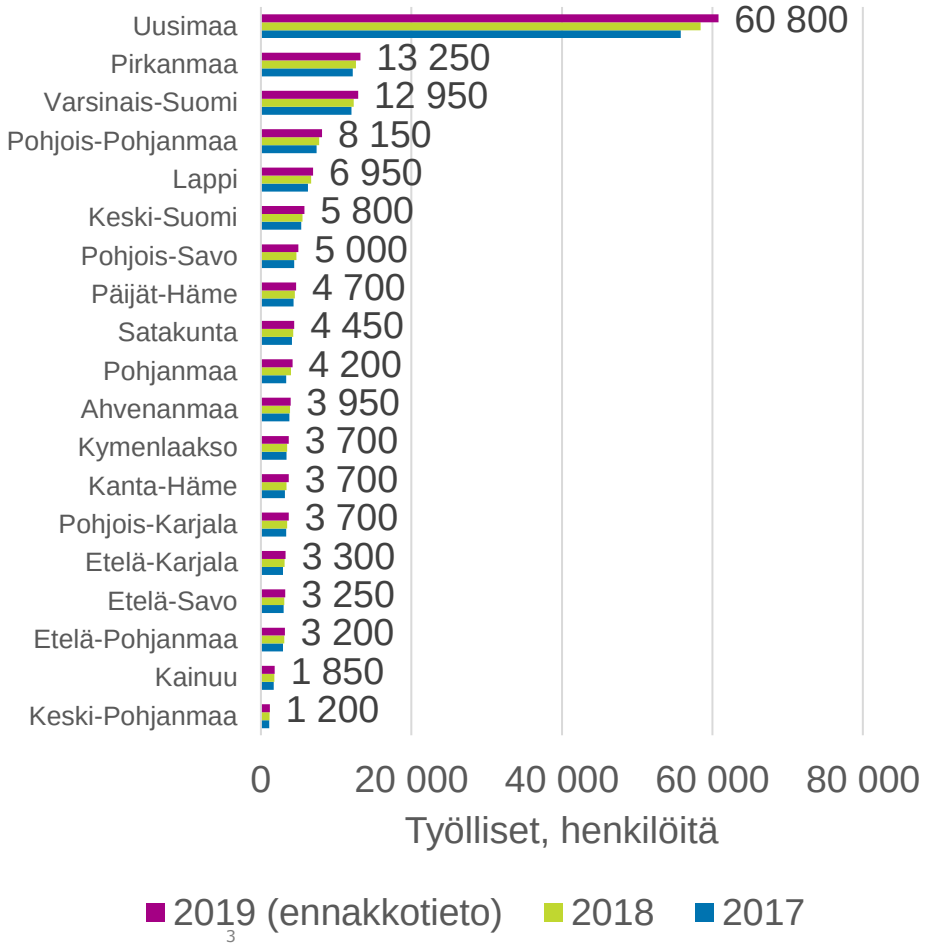

*Matkailutoimialoilla työskenteli 154 000 henkilöä 2019

- Työllisten määrä lisääntyi 2 500 työllisellä (4,5 %) vuodessa 2017–2019
- Uudellamaalla 39 prosenttia työllisistä
- Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla 22 prosenttia työllisistä
- Lapissa 5 prosenttia työllisistä
- Muissa maakunnissa kolmannes
- Työllisiin eivät sisälly kaupan alan työlliset eikä vuokratyövoima

Lähde: Tilastokeskus, matkailutillinpito 9/2021
* Matkailutoimialat koostuvat majoitus-, ravitsemis-, liikenne-, matkatoimisto, kulttuuri- sekä urheilu- ja virkistystoimialoista

LIIKEVAIHTO:

Kasvu kääntyi jyrkkään pudotukseen 2020 maaliskuussa

Liikevaihtoindeksi kuukausitasolla 2015=100, työpäiväkorjattu

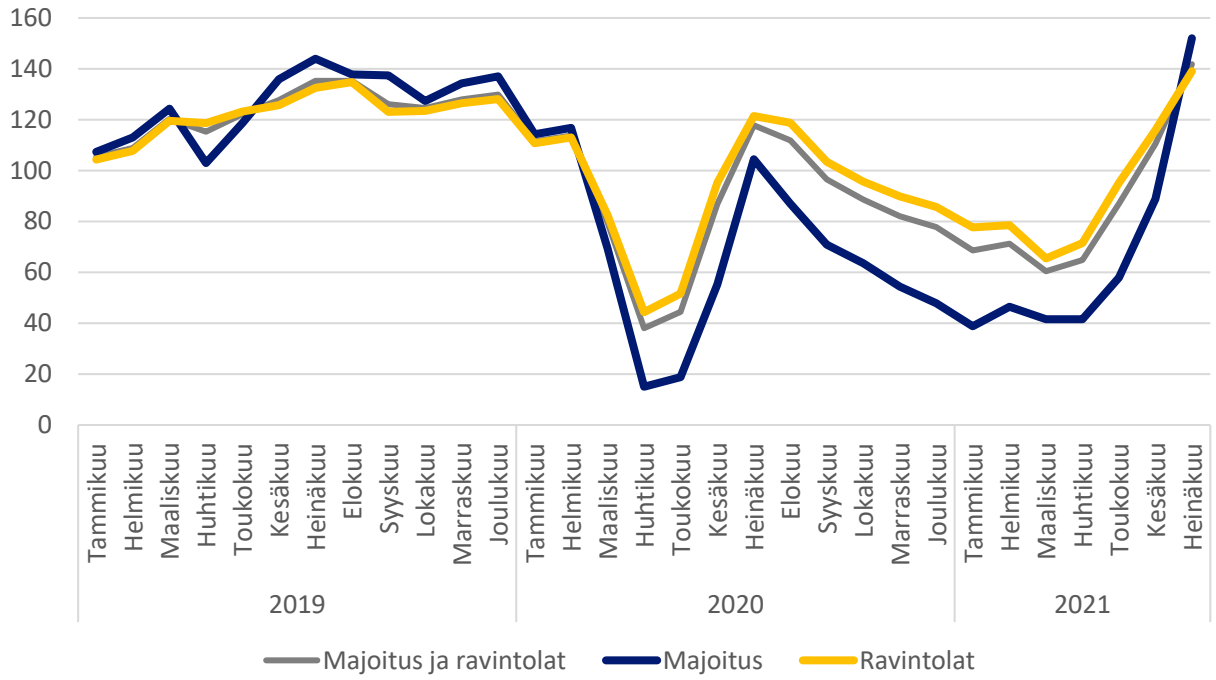

Majoitus
2020e = -46 %
2021 1. puolivuosi = +52 %

Vuoteen 2019 vertailu
2021e kesäkuu = -35 %
2021e heinäkuu = +6 %
2021e tammi - heinäkuu = -47 %
(-470 milj. euroa)

Ravitsemistoiminta
2020e = -24 %
2021 1. puolivuosi = +16 %

Vuoteen 2019 vertailu
2021e kesäkuu = -8 %
2021e heinäkuu = +5 %
2021e tammi – heinäkuu = -23 %
(-765 milj. euroa)

Lähde: Tilastokeskus, palvelualojen liikevaihtoindeksi (e=ennakkotieto 14.9.2021) suhdannepalvelu 13.9.2021

STM:n toiminta korona-ajan lainsäädännön valmistelussa

- STM ei ole koko korona-aikana ottanut valmistelussa huomioon rajoitustoimien yrittäjille, työntekijöille ja heidän perheilleen aiheuttamia taloudellisia ja henkisiä vahinkoja.
- Lausuntopalaute ei vaikuta millään tavalla esitysten sisältöön, vaan lausuntokierrokset ovat pelkkiä muodollisuuksia.
- Tästä seuraa puutteellinen lainsäädännön vaikutusten kokonaisarviointi.
- STM:n linja näkyy nyt esillä olevan hallituksen esityksen valmistelussa, samoin kuin ravintolatoiminnan rajoituksia koskevan asetuksen valmistelussa.
- Aiemmin STM perusti näkemyksensä THL:n asiantuntija-arvioihin. Kun THL on alkanut korostaa rokotusten myönteisiä vaikutuksia ja rajoitustoimien haitallisuutta suhteessa niillä saavutettaviin hyötyihin, STM on viitannut kintaalla THL:n näkemyksille.

MA·RA

STM:n toiminta korona-ajan lainsäädännön valmistelussa

- Uhkana on, että STM aikoo käyttää koronatodistusta keinona jatkaa rajoituksia erityisesti ravintola-alalla, jota koskevia asetuksia ministeriö valmistelee.
- **MaRa katsoo, että STM ei noudata lainsäädännön valmistelussa valtioneuvoston hyväksymää uutta hybridistrategiaa, vaan pyrkii pitämään kiinni mahdollisimman kauan ankarista rajoitustoimista, mikä näkyy matkustusrajoituksia koskevassa hallituksen esityksessä ja asetuksessa ravintolatoiminnan rajoituksista. On myös olemassa todellinen uhka, että koronatodistuksesta muodostuu uusi keino jättää rajoituksia purkamatta.**

MA·RA

Hallituksen esitys perustuu väärään tilannekuvaan

- HE:ssä todetaan, että riski epidemian huomattavalle kiihtymiselle ja terveyspalvelujen kuormittumiselle on yhä todellinen.
- HE:ssä todetaan edelleen, että rajat ylittävän henkilöliikenteen aiheuttama riski epidemian kiihtymiselle ja uusien muuntuneiden virusten leviämiselle on yhä merkittävä.
- THL:n tilannekuva on toisenlainen: Rokotteet ja sairastetun taudin antama immuniteetti pysäyttävät tartuntojen leviämisen tehokkaasti.
- **MaRa katsoo, että HE:n tilannekuva on väärä ja liioitteleva. Lakeja ei voida säätää väärän tilannekuvan pohjalta.**
- **MaRa katsoo, että eduskunnan tulisi hylätä matkustusrajoituksia koskeva esitys EU:n hätäjarrumekanismin piiriin kuuluvia terveysturvallisuustoimia lukuun ottamatta.**

MA·RA

Eduskunnan tulee hylätä hallituksen esitys matkustusrajoitusten osalta EU:n hätäjarrumekanismia lukuun ottamatta

- 27.9. jo 69,1 prosenttia yli 12-vuotiaista oli saanut kaksi rokotetta. Lokakuun puolessa välissä oltaneen lähellä 80 prosenttia tai tilanteessa, jossa kaikki halukkaat ovat saaneet kaksi rokotetta.
- VN:n uuden hybridistrategian mukaan tartuntojen hallitsematon väestöleviämisen ja sairaanhoidon kuormittumisen riski on rokotuskattavuuden myötä olennaisesti pienentynyt.
- THL katsoo, että hallituksen esittämien maahantulosääntöjen jatkaminen vuoden loppuun asti on epidemiologiselta ja lääketieteelliseltä välttämättömyydeltään selvästi kyseenalaista.
- Muun muassa Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit sekä HUS katsovat, että todistusten tarkistusta tulee tehdä vain korkean riskin maista saapuville matkustajille.

MA·RA

Eduskunnan tulee hylätä hallituksen esitys matkustusrajoitusten osalta EU:n hätäjarrumekanismia lukuun ottamatta

- **MaRa katsoo, että viimeistään lokakuun loppuun mennessä kaikki halukkaat ovat saaneet kaksi rokotetta, pois lukien lääketieteellisestä syystä rokotteen ottamatta jättävät ja alle 12 -vuotiaat. Rajoitustoimia ei voida perustella sillä, että osa kansalaisista jättää rokotteen vapaaehtoisesti ottamatta.**
- **MaRa katsoo, että eduskunnan tulee hylätä matkustusrajoituksia koskevat säännökset poikkeuksena EU:n hätäjarrumekanismin mukaisesti korkeimman riskin maista tulevat matkustajat.**

MA·RA

Koronatodistuksia koskevan lain säätäminen on tarpeellista

- Hallituksen esitys on näiltä osin perusteltu.
- MaRan edustamista toimialoista koronatodistus on käyttökelpoisin yöravintolatoiminnassa ja tapahtumissa.
- Koronatodistuksen piiristä tulee sulkea pois alle 16-vuotiaat, kuten matkustusrajoitusten osalta on tehty.
- Monilla noin 12 -vuotiailla ei ole henkilöllisyyspapereita, kun he tulevat esimerkiksi ravintolaan ilman vanhempiaan, joten asiakaspalvelutilanteet ovat erittäin vaikeita. Ei ole mitenkään perusteltua, että heiltä evättäisiin sisäänpääsy ravintolaan. Myös koronatodistuksen hankkiminen on ylimitoitettu toimenpide.
- **MaRa katsoo, että alle 16 –vuotiaita ei tule velvoittaa esittämään koronatodistusta. Koronatodistuksen hankkimista koskevien testien tulee olla kaikille maksuttomia.**

MA·RA

Pykäläkohtaiset kommentit

- *16 a §. Covid-19 –tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa*
  - THL katsoo, ettei toisen testin vaatiminen 72 – 120 tunnin päästä ole enää välttämätön.
  - **MaRa katsoo, että säännöksestä tulee poistaa vaatimus toisesta testistä.**
- *16 c §. Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus ja osallistua testiin*
  - Kun nyt voimassaoleva laki säädettiin, ns. vihreän maan ilmaantuvuusluvun raja oli 25. Toimialalle tuli täytenä yllätyksenä, että VN alensi ilmaantuvuusluvun 10:een.
  - Eduskunnan tulee rajoittaa laissa VN:n harkintavaltaa asiassa.
  - **MaRa katsoo, että eduskunnan tulee säännöksessä rajoittaa VN:n päätösvalta sitomalla vihreän maan raja esimerkiksi EU:n suositukseen.**

MA·RA

Pykäläkohtaiset kommentit

- *16 g §. Covid-19 –tautia koskeva luotettava todistus*
  - **MaRa katsoo THL:n kannan perusteella, että Sputnik-rokote lisättäisiin maahantuloon hyväksyttyjen rokotteiden listalle.**
- *58 i §. EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö*
  - **MaRa katsoo, että ikäraja tulee nostaa 16 vuoteen yhdenmukaisesti matkustusrajoituksia koskevan sääntelyn kanssa.**
  - Säännösehdotuksen perustelujen mukaan toiminnanharjoittaja ei saisi päästää asiakasta tai toimintaan osallistuvaa tilaisuuteen tai tilaan ilman todistusta.
  - Perustelut ovat erittäin ongelmallisia esimerkiksi pienille ravintoloille, joissa töissä on vain yksi henkilö.
  - **MaRa toteaa, että perusteluja tulee muuttaa siten, että koronatodistus voidaan tarkistaa normaaliin liiketoimintaan soveltuvalla tavalla.**

MA·RA

Pykäläkohtaiset kommentit

- Säännösehdotuksen 4 momentin mukaan koronatodistuksella ei voitaisi poiketa päätöksestä, jolla kunta tai aluehallintovirasto kieltää yleisötilaisuuden järjestämisen kokonaan.
  - HE:ssä ei ole mitenkään perusteltu, miksi koronatodistuksella ei voitaisi poiketa viranomaisen päätöksestä. Tälle ei ole asiallisia syitä.
- Säännösehdotuksen mukaan koronatodistusta ei voitaisi käyttää tilanteessa, jossa aluehallintovirasto tai kunta on TTL:n 58 g §:n nojalla määrännyt tilan suljettavaksi.
  - Kysymys oli alkuperäisen hallituksen esityksen mukaan tiloista, jotka ovat erityisen riskialttiita, minkä takia ne pitää voida sulkea.
  - Tällaisia ovat mm. kylpylöiden allastilat ja huvi- ja teemapuistot, joissa ei kuitenkaan ole ollut tartuntoja.
- **MaRa katsoo, että koronatodistuksella on aina voitava poiketa viranomaisen TTL:n 58 §:n, 58 d §:n tai 58 g §:n nojalla tekemästä rajoituspäätöksestä tai VN:n asetuksen nojalla määräämästä ravintolarajoituksesta.**

MA·RA

Koronatodistuksen vapaaehtoinen käyttö

- Monet tapahtumajärjestäjät pohtivat koronatodistuksen käyttöä osana hygienia- ja turvallisuuskäytänteitään, mutta viranomaisten ohjeet, yhdenvertaisuusvaltuutetun kannanotot ja lainsäädäntö eivät anna varmuutta koronatodistuksen sallittavuudesta. Tämä rajoittaa merkittävästi todistuksen vapaaehtoista käyttöä.
- **MaRa katsoo, että koronatodistusta koskevaa sääntelyä tulee muuttaa siten, että sen käyttö vapaaehtoisesti osana terveysturvallista palvelujen järjestämistä on aina sallittua.**